

Сравнително обследване по показател развитие на моториката при деца от ранна възраст с и без родители

Любомира Стоянова, Таня Мегова, Нина Михайлова, Ростислав Костов

Summary: Children come to know the surrounding environment through movement. The former is the main child's act which begins in uterus. Mentally development through early childhood depends on motor development. Lack or insufficiency of activities leads to slow development to all mental processes. Aims: Determination the connections in motor development between children with parents and children at institutions. Object: Eighty children, aged one to three years. Analysis: There is statistic difference in the level of motor and mental development in both groups. There is correlation between the child's development and the environment.

Key words: children at institution, motor development, mental development.

ВЪВЕДЕНИЕ

Грижите за децата, които едно общество полага, винаги са били мярка на грижите за бъдещето на това общество. Особено голяма е отговорността на държавата и на цялата общественост за реализацията на децата в неравносйно социално и семейно положение.

Ранната детска възраст е период на изключително интензивно развитие на детския организъм. Оказаните въздействия в периода по категоричен начин са определящи за цялостното формиране на детската личност.

В ранна детска възраст неблагоприятните условия за отглеждане и възпитание могат да доведат до сериозни ограничения или дефицити във всяка една сфера на функционирането [1]. Особено уязвими в това отношение са децата, които по една или друга причина са лишени от родителски грижи [5].

В настояще време се наблюдава засилено внимание от страна на редица държавни и неправителствени организации и структури към здравето, развитието и възпитанието на децата, отглеждани в институции [2, 3].

Независимо, че е налице желание за преодоляване на сегрегационните процеси, все още се наблюдава капсулиране на средовите условия и ограниченост на взаимодействията. Стеснените интерперсонални контакти и отсъствието на възможности за разнообразни по характер дейности оцетяват физическото и психично развитие на детето в този сензитивен по характер период – период на първоначално изграждане на двигателни умения и навици, усвояване на езиковата система в условията на непосредствено общуване и интеракция [6].

Развитието на психо-моториката през ранната детска възраст пряко повлиява когнитивното развитие на детето [7]. Придвижването в пространството и активното взаимодействие с елементите от него са в основата на развитието на познавателния интелект [8].

Навременното формиране на общата и фината моторика, както и на координационните умения, е базисно по отношение на следващите периоди от онтогенезиса. Изброените компоненти определят развитието на психо-моторния интелект, съобразно възрастовите норми [4].

ИЗЛОЖЕНИЕ

Собствено проучване

Направеното обследване има за **цел** да установи съществуването на връзка между нивото на развитие на моториката и наличието или отсъствието на семейна среда при деца с родители и деца, лишени от родителска грижа от 1 до 3 годишна възраст.

Обект на проучването са общо 80 деца на възраст от 1 до 3 години. Разделени са на две групи: контролна - 40 деца с родители и експериментална - 40